
MICROSPAȚII URBANE: ÎNTRE FIGURATIV ȘI OPERATIV. CADRU METODOLOGIC DE ANALIZĂ

URBAN MICROSPACES: BETWEEN THE FIGURATIVE AND OPERATIVE. METHODOLOGICAL ANALYSIS FRAMEWORK

Angelica STAN

angelica.stan@gmail.com

Anca MĂRGĂRITESCU

ancamargaritescu@yahoo.com

Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București, RO
“Ion Mincu” University of Architecture and Urban Planning Bucharest, RO

Abstract

Această lucrare explorează conceptul de microspații urbane, argumentând, printr-o lectură interdisciplinară dedicată, necesitatea definirii unui cadru metodologic integrat pentru analiza acestora, având în vedere că microspațiile nu sunt tratate distinct în urbanism și nu sunt recunoscute ca o categorie separată. Deși omniprezente în viața de zi cu zi, aceste spații sunt subestimate în cercetările recente, fiind adesea relegate la o percepție laterală, reziduală. Pornind de la mai multe teorii binecunoscute din diverse perspective în domeniul psihogeografiei, sociologiei (Malpas, 2018; Lefebvre, 1991; de Certeau, 1974), arhitecturii senzoriale (Pallasmaa, 2005) și bazându-se pe revizuirea unor concepte din teoria secundarului (Nemoianu, 1997), precum și pe considerații privind diverse categorii de spații eterogene și tipologic incerte (Hall, 1969; Cupers & Miessen, 2002), lucrarea evidențiază relația nuanțată dintre cadrul fizic al orașului și stratul de percepție (figurativă) și memorie (operativă), ambele implicate în procesul de experiență urbană.

Abstract

This paper explores the concept of urban microspaces, arguing through a dedicated interdisciplinary reading, the need to define an integrate methodological framework for their analysis, given that micro-spaces are not distinctly addressed in urbanism, not recognized as a separate category. Although ubiquitous in daily life, these spaces are underestimated in recent research, often relegated to a lateral, residual perception. Starting from several well-known theories from various perspectives in the field of psychogeography, sociology (Malpas, 2018; Lefebvre, 1991; de Certeau, 1974), sensory architecture, (Pallasmaa, 2005), and drawing on revisiting concepts from the theory of the secondary (Nemoianu, 1997) as well as considerations on various categories of heterogeneous and typologically uncertain spaces (Hall, 1969; Cupers & Miessen, 2002), the work highlighting the nuanced relationship between the physical framework of the city, and the layer of (figurative) perception and (operative memory), both involved in city experience process.

Studiul susține ideea că microspațiile urbane, adesea neglijate și considerate în termeni negativi, sunt foarte utile în procesele de planificare coparticipativă a orașului. Percepute în mod liminal sau accidental în experiența urbană, microspațiile devin importante ca suport indispensabil și ca spații de legătură ale structurii urbane, catalizând interacțiunile sociale informale, care, la rândul lor, formează baza diversității și incluziunii în viața urbană. Privită în ansamblu, rețeaua de microspații urbane (Morelli și Privitera, 2022) demonstrează puterea acestora de a contribui la reînnoirea sentimentului de apartenență al rezidenților la locuri și la îmbunătățirea calității vieții urbane.

Cuvinte cheie: microspații, percepție, urban, metodologie, coparticipare

Introducere

Analiza urbană tradițională este eficientă de regulă, pentru înțelegerea elementelor structurale ale orașelor și ale tiparelor urbane majore, dar ea poate trece cu vederea calitățile unice ale microspațiilor urbane. Acestea sunt mai greu de identificat și recunoscut pentru că nu se încadrează perfect în metodele și instrumentele clasice de abordare a analizelor urbanistice. Spre deosebire de elementele cu dimensiuni și funcții clare, ce pot fi măsurate într-un oraș (străzi, clădiri, parcele, piețe, relațiile de condiționare între acestea), microspațiile au trăsături diferite, nu au dimensiuni standardizate și sunt mai degrabă legate de modul în care sunt utilizate sau percepute de utilizatori, decât de proprietățile lor fizice intrinseci. Ele se caracterizează prin fluiditate, ambiguitate și temporalitate, influențate de diferite activități sociale, instalații temporare sau schimbări sezoniere și pot fi înțelese ca expresii ale heterotopiei spațiului urban privit din perspectivă socială (Foucault, 1984).

The study supports the idea that urban microspaces, often neglected, and considered in negative terms are very useful in the co-participative planning processes of the city. Perceived liminally or accidentally in the city experience, microspaces become important as indispensable support and binding spaces of the urban structure, catalyzing informal social interactions, which in turn form the basis of the diversity and inclusion of urban life. Viewed as a whole, the network of urban microspaces (Morelli and Privitera, 2022) demonstrates their power to contribute to renewing residents' sense of belonging to places and to improve the quality of urban life.

Keywords: microspaces, perception, urban, methodology, co-participation

Introduction

The traditional urban analysis is generally effective for understanding the structural elements of cities and major urban patterns, but it may overlook the unique qualities of urban microspaces. These are harder to identify and recognize, and do not fit neatly into classical methods and tools of urban analysis. Unlike elements with clear dimensions and functions that can be measured in a city (such as streets, buildings, plots, squares, and the relationships between them), microspaces have different characteristics, lack standardized dimensions, and are more closely tied to how they are used or perceived by individuals rather than to any inherent physical properties. They are characterized by fluidity, ambiguity, and temporality, and can change rapidly influenced by various social activities, temporary installations, or seasonal changes, and can be seen as expressions of heterotopia from a social perspective (Foucault, 1984).

Experiența microspațiilor este profund legată de percepția umană și de angajamentul senzorial; aceste spații ar trebui apreciate nu doar prin prezența lor fizică (atunci când sunt observate), ci prin modul în care sunt experimentate. Microspațiile urbane datorează o mare parte din prezența și semnificația lor relațiilor lor cu spațiile înconjurătoare și cu modul de folosință cotidiană, chiar dacă deseori servesc doar drept zone tampon, de tranziție, de intermediere, sau par a fi doar accidente sau chiar anomalii în țesutul urban. Din punct de vedere urbanistic, ele există într-o stare de ambiguitate care le caracterizează, fiind nici în întregime planificate, nici total spontane, nici pe deplin publice, nici complet private, nici exclusiv exterioare, nici total interioare fondului construit. Poziția lor în cadrul orașului este și ea, nedefinită strict: ele se pot regăsi atât în zone centrale istorice, cât și în zone mixte de dezvoltare mai recentă, sau în cartiere rezidențiale. Singura condiție a existenței lor într-un oraș pare să fie doar prezența lor în contextul unei anumite structuri și densități a țesutului urban (de care depind) și ca ele să fie observabile, folosite/ experimentate de locuitori. Astfel, microspațiile se diferențiază de alte spații ambigue din cadrul orașului - cum, spre exemplu, se disting de golurile urbane, sau de spațiile interstițiale, sau de terenurile vagi - căroră percepția senzorială și modul de experimentare nu le condiționează neapărat existența.

Date fiind tocmai aceste necesare diferențieri între categorii variate ale spațialității neconvenționale a orașului, este necesară găsirea unei grile metodologice capabile să conducă, în urma analizelor detaliate, la mai clare definiții și categorisiri. Cercetarea își propune să definească un cadru analitic pentru identificarea microspațiilor urbane, cu scopul de a evidenția caracterul distinct al acestora în cadrul orașului și, ulterior, de a demonstra rolul lor în dezvoltarea unor noi instrumente pentru planificarea urbană coparticipativă. Studiul este justificat de faptul că microspațiile urbane, deși prezente într-un număr foarte mare în orașele contemporane, rămân nevăzute și neglijate atât de utilizatorii orașului, cât și de planificatorii lui. Decodificarea acestui strat evidențiază relațiile profunde,

The experience of microspaces is deeply connected to human perception and to sensory engagement; these spaces should be appreciated not only for their physical presence (when noticed), but also for how they are experienced. Urban microspaces derive much of their significance from their relationships with surrounding spaces and from everyday use, even though they often serve merely as buffer zones, transitions, intermediaries, or may seem like accidents or even anomalies within the urban fabric. From an urbanistic perspective, they exist in a state of ambiguity that characterizes them, being neither entirely planned nor completely spontaneous, neither fully public nor entirely private, neither exclusively exterior nor fully interior to the built environment. Their position within the city is also, not strictly defined: they can be found within historic central areas, in mixed zones of more recent development, as well as in residential neighborhoods. The only condition for their existence in a city seems to be their presence within a certain structure and density of the urban fabric (on which they depend), and that they are observable and used by the residents. Thus, microspaces also differentiate themselves from other ambiguous spaces within the city—such as urban voids, interstitial spaces, or vacant lots, whose existence is not necessarily conditioned by sensory perception and the way they are experienced.

Given these necessary distinctions between various categories of unconventional urban spatiality, a methodological framework is required, meant to lead, through later detailed analysis, to clearer definitions and categorizations. The research aims to define an analytical framework for identifying urban microspaces, with the goal of highlighting their distinct nature within the city and subsequently, demonstrating their role in developing new tools for co-participatory urban planning. The study is justified by the fact that, although urban microspaces are present in large numbers in contemporary cities, they remain unseen and neglected by both city users and planners. Reading this layer highlights the deep, albeit discreet, relationships that city residents have with

deși discrete, pe care locuitorii orașului le au cu spațiile trăite (Frémont, 1972), demonstrând un anumit atașament și dorința de a se implica în calitatea vieții urbane. Această cercetare utilizează o abordare multifacetată pentru a defini corect microspațiile urbane, caracterizate generic ca devieri/abateri de la normele urbane convenționale, sau alterări ale spațiului fizic pre-definit (Maatouk et al., 2021), întruchipând o prezență metamorfică, ambiguă și dinamică, ce scapă clasificărilor urbane uzuale.

Astfel, abordarea noastră urmărește să reîmprospăteze atenția actorilor urbani și a cetățenilor, cu informații noi legate de contribuția microspatialității urbane la o înțelegere mai profundă și mai durabilă a orașului. Lucrarea susține importanța redescoperirii orașului în cele mai ascunse straturi ale sale, deoarece, prin aceasta, se menține un ciclu durabil de utilizare, reutilizare și valorizare autentică a valorilor și patrimoniului său intrinsec.

Metodologie

Metodologia cercetării este dezvoltată incremental, pornind de la observații de teren și o revizuire a literaturii multidisciplinare, avansând către un cadru analitic integrat care surprinde caracteristicile specifice ale microspațiilor urbane. Prin contrastarea perspectivelor teoretice, metoda evidențiază natura duală a acestor spații, modelate de experiențele utilizatorilor care au loc atât în spectrul figurativului, cât și în cel al operativului. Utilizând conceptul de „dimensionalitate perceptibilă” (Malpas, 2018) lucrarea declină un instrumentar metodologic interdisciplinar, care permite analiza acestor spații nu atât în termenii dimensiunilor lor fizice și a rapoartelor de scară în context, ci din perspectiva aspectelor perceptive și a receptării lor multisenzoriale, cu implicarea mecanismelor memoriei.

Această abordare facilitează o înțelegere mai nuanțată a microspațiilor urbane, integrând perspective din științele cognitive, psihologia mediului, sociologie și antropologie.

lived spaces (Frémont, 1972), demonstrating a certain attachment and willingness to engage with the quality of urban life. This research employs a multifaceted approach to accurately define urban microspaces, generally characterized as deviations from conventional urban norms, alterations of predefined physical space (Maatouk et al., 2021), embodying a metamorphic, ambiguous, and dynamic presence that eludes usual urban classifications.

Thus, our approach aims to refresh the attention of urban actors and citizens with new information related to the contribution of urban microspatiality to a deeper and more sustainable understanding of the city. The work advocates the importance of rediscovering the city in its most hidden layers, as this helps to maintain a sustainable cycle of use, reuse, and authentic appreciation of its intrinsic values and heritage.

Methodology

The research methodology is developed incrementally, starting with field observations and a review of multidisciplinary literature, progressing toward an integrated analytical framework that captures the specific characteristics of urban microspaces. By contrasting theoretical perspectives, the method highlights the dual nature of these spaces, shaped by users' experiences that occur within both the figurative and operative spectrum. Utilizing the concept of "perceptive dimensionality" (Malpas, 2018), the paper develops a methodological toolkit that allows for the analysis of these spaces not only in terms of their physical dimensions and scale relationships within the context but also from the perspective of their perceptive aspects and multisensory reception, involving memory mechanisms.

This approach facilitates a more nuanced understanding of urban microspaces, integrating insights from cognitive sciences, environmental psychology, sociology, and

Instrumentele-cheie, parte din această metodologie, includ: cartografierea cognitivă, hărțile mentale, metoda urmăririi privirii (*eye-tracking*) și observația comportamentală în percepția și utilizarea diferitelor tipuri de microspații, măsurători psihofiziologice și analiza multisenzorială, la care se adaugă abordările fenomenologice, precum mapari ale experiențelor corporale în raport cu caracteristicile fizice ale microspațiilor și analiza narativă, prin interviuarea utilizatorilor in situ, ce oferă perspective calitative. Totodată, metodele participative, cum ar fi atelierele de co-design interactiv și acțiuni de reactivare a microspațiilor prin aportul comunității contribuie la formularea cuprinzătoare a acestui cadru metodologic adaptat pentru analiza microspațiilor urbane.

Context teoretic

Bazându-se pe scrierile clasice despre eterogenitatea spațiului urban, acest capitol pornește de la premisa că mediile urbane sunt inerent eterogene, pline de „calități” subiective care reflectă diverse stări interioare sau demarcații fizice și funcționale subtile (Norberg-Schulz, 1971; Foucault, 1997; Lefebvre, 1991). În privința microspațiilor urbane, există tendința de a le ignora sau a le observa doar ca elemente secundare care ne sprijină concentrarea asupra obiectivelor mai proeminente în timpul parcurgerii orașului. În scenografia urbană complexă, modelată de intenții, percepții, atmosferă și realitatea fizică (Malpas, 2018), cele mai mici spații sunt adesea fragile și evazive, rezistând categorisirii precise în funcție de dimensiuni sau tipologie. În mod paradoxal, aceste spații sunt aproape invizibile: mici nu doar ca dimensiune, ci și ca semnificație/ importanță, ele adesea sunt trecute cu vederea, în ciuda utilizării zilnice, camuflate fiind în activitățile de rutină, însă capabile să ne influențeze subtil prin natura lor mereu schimbătoare.

Importanța acestor microspații nu este o descoperire nouă. Încă din anii 1970, cercetători precum Whyte (1980) au susținut că, dacă micile spații urbane sunt neatractive,

anthropology. The key tools in this methodology include cognitive mapping, mental maps, eye-tracking, and behavioral observation in the perception and use of different types of microspaces, psychophysiological measurements, and multisensory analysis. Additionally, phenomenological approaches, such as mapping bodily experiences in relation to the physical characteristics of microspaces and narrative analysis through in situ interviews with users, provide qualitative perspectives. Participatory methods, such as interactive co-design workshops and actions for reactivating microspaces through community involvement, also contribute to the comprehensive formulation of this methodological framework adapted for the analysis of urban microspaces.

Theoretical Context

Building on classical writings on the heterogeneity of urban space, this chapter begins with the premise that urban environments are inherently heterogeneous, filled with subjective “qualities” that reflect various inner states or subtle physical and functional demarcations (Norberg-Schulz, 1971; Foucault, 1997; Lefebvre, 1991). When it comes to urban microspaces, there is a tendency to overlook them or notice them only as secondary elements that support our focus on more prominent objectives as we move through the city. In the complex urban scenography, shaped by intentions, perceptions, atmosphere, and physical reality (Malpas, 2018), the smallest spaces are often fragile and elusive, resisting precise categorization by size or typology. These spaces are paradoxically almost invisible: small not just in size but in significance/ importance, often overlooked despite their daily use, camouflaged within routine activities, yet capable of influencing us subtly through their ever-changing nature.

The importance of these microspaces is not a new discovery. As early as the 1970s, researchers argued, as Whyte (1980) for example, that if small urban spaces are unattractive,

oamenii ar putea prefera să părăsească orașele în favoarea suburbiilor. Gehl (1987) a subliniat, de asemenea, faptul că și cele mai mici fragmente de spațiu sunt esențiale pentru atractivitatea urbană și pentru cultivarea atașamentului oamenilor față de locuri.

Aceste microspații, care adesea necesită o atenție distinctă din cauza diferențelor lor subtile față de alte componente ale mediului urban, sunt esențiale pentru experiența urbană. Ele pot fi văzute ca elemente care atestă caracterul heterotopic al orașului (Foucault, 1984; Norberg-Schulz, 1971; Merleau-Ponty, 1999; Morelli & Privitera, 2022), sau pot fi asimilate morfologic spațiilor intermediare sau interstițiale apărute din suprapunerea etapelor succesive de transformare urbană (Stan, 2014), pot avea un caracter efemer și utilizări temporare, fiind uneori asemănătoare unor goluri urbane sau pori (Secchi, 1993; de Solà-Morales, 1997; Ioniță, 2020). În orașele contemporane, consumul și generarea rapidă de spații majore permit acestor microspații să persiste ca reminiscențe atât ale planificării, cât și ale experienței cotidiene (Hall, 1969; Ioniță, 2020).

Pe de altă parte, microspațiile urbane sunt abordate prin „tactici ale cotidianului” (de Certeau 1974) care implică comportamente adaptative ale utilizatorilor, dezvoltate la scară mică, în cadrul rețelei urbane reglementate, ilustrând modul în care oamenii interacționează, contestă și reutilizează permanent orașul. Ele sunt caracterizate uneori ca „anomalii” în cadrul spațiilor structurate ale orașului, permițând alterări și transformări (Tostões & Košelj, 2018). Pallasmaa (2005) susține că microspațiile corespund unei experiențe urbane distincte, înrădăcinată în percepția corporală, unde conștientizarea spațială a corpului joacă un rol crucial în înțelegerea spațiului.

Această percepție este influențată cultural (Hall, 1969), iar așa cum sugerează Malpas (2018), spațiul trebuie înțeles prin mișcarea individului, unde scara, forma și proporția relative la corp sunt mai semnificative decât simplele dimensiuni fizice ale spațiilor.

people might prefer to leave cities in favor of suburbs. Gehl (1987) also emphasized that even the smallest fragments of space are essential for urban attractiveness and for fostering people's attachment to places.

These microspaces, which often require distinct attention due to their subtle differences from other components of the urban environment, are crucial to the urban experience. They can be seen as elements that attest to the heterotopic character of the city (Foucault, 1984; Norberg-Schulz, 1971; Merleau-Ponty, 1999; Morelli & Privitera, 2022), or they can be morphologically assimilated to intermediate or interstitial spaces that emerge from the overlapping stages of urban transformation (Stan, 2014). These spaces may have a temporary, ephemeral character and uses, sometimes resembling urban voids or pores (Secchi, 1993; de Solà-Morales, 1997; Ioniță, 2020). In contemporary cities, the rapid consumption and generation of major spaces allow these microspaces to persist as remnants of both planning and everyday experience (Hall, 1969; Ioniță, 2020).

Moreover, the urban microspaces are approached through the “tactics of the everyday” (de Certeau, 1974), which involve small-scale, adaptive behaviors of users developed within the regulated urban grid, illustrating how people constantly interact with, challenge, and repurpose the city. They often appearing as “anomalies” within the city's structured spaces, allowing for alterations and transformations (Tostões & Košelj, 2018). Pallasmaa (2005) argues that microspaces correspond to a distinct urban experience, rooted in bodily perception, where the body's spatial awareness plays a crucial role in understanding space.

This perception is culturally influenced (Hall, 1969), and as Malpas (2018) suggests, space must be understood through the movement of the individual, where scale, shape, and proportion relative to the body are more significant than mere physical dimensions.

Studiile recente subliniază rolul acestor microspații în conturarea identității urbane și a memoriei colective, subliniind necesitatea de a le identifica și de a le conserva (Almazán & Yoshinori, 2012). Dintr-o perspectivă filozofică, Virgil Nemoianu (1997) evidențiază, de asemenea, importanța acestei categorii a secundarului care, în ciuda imperfecțiunilor și inconsecvențelor ei, este fundamentală pentru înțelegerea complexității vieții urbane.

Mecanisme specifice ale experienței microspațiilor urbane

Experiența perceptuală a microspațiilor urbane începe cu recunoașterea lor inițială, adesea inconștientă, deoarece aceste spații sunt percepute în relație cu contextul urban mai larg din care fac parte și sunt rapid catalogate mental ca fiind secundare/minore prin raportare la ceea ce este major și dominant. Această recunoaștere inițială este dictată de atenția observatorului concentrată prioritar asupra spațiilor urbane dominante și asupra cadrului major care îi structurează traseele și interesele de parcurgere. De exemplu, uilizatorul va parcurge o stradă acordând atenție în mod prioritar elementelor majore precum fronturile stradale, intersecțiile, trecerile de pietoni și mai puțin spațiilor conexe acesteia sau difuze în structura ei (spațiile din jurul arborilor stradali, gangurile, intrândurile, colțurile fără o utilizare evidentă etc).

Între figurativ și operativ - o dimensiune metamorfică a microspațiilor

Pe măsură ce percepția se aprofundează, microspațiile sunt descoperite vizual și clasificate mental, îmbogățite cu diferite semnificații bazate pe interacțiunile observatorului cu întreg contextul. Acest proces perceptiv implică două dimensiuni: 1) de natură figurativă, care se referă la recunoașterea directă și imediată a cadrului formal, a rapoartelor care țin de configurația acestuia și 2) de natură

Recent studies emphasize the role of these microspaces in shaping urban identity and collective memory, urging the need to identify and preserve them (Almazán & Yoshinori, 2012). From a philosophical perspective, Virgil Nemoianu (1997) further highlights the importance of this secondary spatial category which, despite its imperfections and inconsistencies, is fundamental to the understanding of urban life complexity.

Specific Mechanisms of the Perceptual Experience of Urban Microspaces

The perceptual experience of urban microspaces begins with their initial, often unconscious recognition, as these spaces are perceived in relation to the larger urban context of which they are a part. They are quickly mentally categorized as secondary/minor in comparison to what is major and dominant. This initial recognition is guided by the observer's attention, which is primarily focused on the dominant urban spaces and the larger framework that structures their routes and interests as they navigate through the city. For example, a user will traverse a street by prioritizing attention to major elements such as street frontages, intersections, and pedestrian crossings, while paying less attention to adjacent or diffuse spaces within the structure, such as the spaces around the street trees, alleyways, recesses, or corners with no obvious use.

Between Figurative and Operative: a Metamorphic Dimension of Urban Microspaces

As perception deepens, microspaces are visually discovered and mentally classified, enriched with various meanings based on the observer's interactions with the entire context. This perceptual process involves two dimensions: 1) a figurative dimension, which refers to the direct and immediate recognition of the formal framework and its configuration-related aspects, and 2) an operative

operativă, care implică operații cognitive ce integrează aceste fragmente perceptuale în tipare familiare, proces în care intervine memoria (Piaget, 1970; Hart & Moore, 2001).

Pentru microspațiile urbane, aceste dimensiuni operează într-un context complex, modelat de abilitățile psiho-senzoriale ale observatorului (Hart & Moore, 2001) și joacă un rol crucial în construirea hărților mentale (Piaget, 1970; Lynch, 1960). Microspațialitatea urbană introduce o dimensiune metamorfică în oraș, perceptibilă doar prin experiență directă și sensibilitate la nuanțe.

Această sensibilitate este o funcție naturală care poate fi cultivată de toți locuitorii orașului și reflectă necesitatea de a înțelege continuitatea schimbărilor și a valorilor prin cele mai fragile și perisabile elemente ale orașului. În cadrul acestei experiențe, corpul uman devine un instrument pentru cercetarea și validarea acestor spații, memoria servind drept punte între dimensiunile externe imediat perceptibile și cele interne filtrate mental (Malpas, 2018).

Astfel, are loc un schimb între observator și spațiu, unde emoțiile și asocierile cognitive se împletesc cu atmosfera spațiului (Zumthor, 2006). Microspațiile, structural subordonate spațiilor urbane majore, se manifestă adesea ca reziduuri ale experienței directe, asemănătoare amintirilor unui loc unde ceva a existat odată, dar acum nu mai este. Între cunoașterea figurativă și memoria operativă, microspațiile își dovedesc rolul de „spații de respiro” (Cupers & Miessen, 2002), producând conexiuni mentale care îmbogățesc și nuanțează experiența urbană, mai ales în cadrul unor țesuturi urbane dense, îmbricate, provenite din multiple etape istorice și care nu se oferă ca un layer clar și imediat descifrabil.

dimension, which involves cognitive operations that integrate these perceptual fragments into familiar patterns, a process in which memory plays a role (Piaget, 1970; Hart & Moore, 2001).

For urban microspaces, these dimensions operate within a complex context, shaped by the psycho-sensory abilities of the observer (Hart & Moore, 2001), and play a crucial role in the construction of mental maps (Piaget, 1970; Lynch, 1960). Urban microspatiality introduces a metamorphic dimension into the city, perceptible only through direct experience and sensitivity to nuances.

This sensitivity is a natural function that can be cultivated by all city dwellers and reflects the need to understand the continuity of changes and values through the most fragile and perishable elements of the city. Within this experience, the human body becomes an instrument for researching and validating these spaces, with memory serving as a bridge between the immediately perceptible external dimensions and the mentally filtered internal ones (Malpas, 2018).

Thus, an exchange occurs between the observer and the space, where emotions and cognitive associations intertwine with the atmosphere of the space (Zumthor, 2006). Microspaces, structurally subordinate to major urban spaces, often manifest as remnants of direct experience, similar to memories of a place where something once existed but is now gone. Between figurative knowledge and operative memory, microspaces prove their role as “breathing spaces” (Cupers & Miessen, 2002), creating mental connections that enrich and nuance the urban experience, especially within dense, interwoven urban fabrics that stem from multiple historical phases and do not present themselves as a clear and immediately decipherable layer.

Tacticile cotidiene ca dimensiune socială a microspațiilor urbane

Spațiul public urban, consumat atât în mod individual, cât și în mod colectiv, suferă transformări perpetue, atât prin planificare, cât și organice, sub acțiunea inconstantă a experienței cotidianului (de Certeau, 1974). Producția neîncetată a consumatorului urban (Mihali, 2001) generează ceea ce Michel de Certeau numește „arts de faire” (de Certeau, 1974), forme de spațialitate care se îndepărtează de stratul geometric fizic al orașului. Cotidianul, ca dimensiune socială, intersectează spațiul în puncte de inflexiune, articulații în țesutul urban, locuri unde cele două dimensiuni ale vieții urbane se insinuează simultan și produc recunoașteri reciproce. Microspațiile, întrucipări ale acestor puncte de contact/coliziune se formează și se dizolvă versatil, manifestându-se ca adaptări, rezistențe, deschideri de posibilități sau devieri prin care consumatorul spațiului urban reușește să revendice spațiul, să stabilească o legătură mai puternică cu acesta (de Certeau, 1974; Hooper-Greenhill, 2007).

În sfera experienței sociale, cele două moduri de operare a spațiului urban sunt strategiile și tacticile (de Certeau, 1974). Strategiile se referă la forțele de ordine ale spațiului urban pe care se bazează locurile și limitele, cu reguli clare prin care oamenii își creează traseele și orientările majore într-un oraș. Tacticile reprezintă adaptarea strategiilor la contextul imediat și fac parte intrinsecă din experiența nemijlocită a cotidianului. Diferența fundamentală între strategii și tactici este dată de relația lor cu spațiul: în timp ce strategia corespunde spațiului major, principal, articulat, cu limite clare și funcții ale orașului ordonat/planificat, tacticile sunt mai degrabă o metodă de adaptare, deviere, ocolire sau interpretare a acestei ordini, o reordonare în termeni provizorii (de Certeau, 1974), o imprimare a unor urme mnemonice în structura locului (Casey, 1997), pentru care microspațiile joacă un rol crucial. Conform lui de Certeau (1974), tacticile sunt folosite de consumator pentru a ocoli sau deforma destinațiile inițiale, rezultând adesea

Everyday Tactics as Social Dimension of Urban Microspaces

The urban public space, consumed both independently and collectively, undergoes perpetual transformations, both inorganic (through planning) and organic (under the inconstant action of the everyday). The „phenomenon and unceasing production” of the urban consumer (Mihali, 2001) comprises what Michel de Certeau (de Certeau, 1974) terms „arts de faire,” which diverge from the physical geometric layer of urban spaces. The everyday, as a social dimension, intersects the spatial at points of inflection, joints in the city’s fabric, or places where the two dimensions of urban life mutually insinuate elastic deformations and reciprocal recognition. Microspaces, embodiments of these points of contact/collision defined by potentiality, form and dissolve as adaptations, resistances, open possibilities, or diversions, through which the urban space consumer manages to reclaim the space (de Certeau, 1974; Hooper-Greenhill, 2007).

In the area of social experience, the two ways the urban space operates are its strategies and tactics (de Certeau, 1974). Strategies imply the ordering forces of urban space on which places and boundaries are based, with clear rules by which people create their paths and major orientations in a city. Tactics represent the adaptation of strategies to the immediate context and are intrinsically part of the everyday. The fundamental differentiation between strategies and tactics is given by their relation to space: while strategy corresponds to the major, principal space, articulated with clear limits and functions of the orderly/planned city, tactics are more of a method of adapting, diverting, circumventing, or interpreting spaces, a reordering in provisional terms (de Certeau, 1974), an imprinting of mnemonic traces in the structure of the place (Casey, 1997), for which microspaces play a crucial role. According to de Certeau (1974), tactics are used by the consumer to bypass or deform initial destinations, often

În devieri implicite ale morfologiei unui spațiu, stabilind noi moduri de utilizare a acestuia sau dezvăluind aspecte anterior invizibile.

Microspațiile urbane sunt expresii ale unui întreg „arsenal” de tactici cotidiene spontane, individuale sau colective, subordonate unor experiențe perceptuale dinamice și unei înțelegeri multisenzoriale a orașului. Microspațiile urbane reflectă, de asemenea, ceea ce Metzger a numit „familiaritate” (Metzger, 2018), referindu-se la modul în care oamenii consideră un spațiu familiar atunci când acesta este integrat mental în propria lor reprezentare cognitivă, a conexiunilor dintre obiecte și configurația de ansamblu (Malpas, 2018; Casey, 2013), la care se adaugă un strat al simțurilor, formând împreună un palimpsest (Donohoe, 2014).

Relevanța microspațiilor urbane pentru planificarea urbană

Ca o concluzie a cadrului teoretic definit mai sus, microspațiile urbane se dezvăluie ca medii la scară mică, secundare în raport cu un context urban mai amplu, dar care devin importante datorită faptului că exprimă experiența cotidiană individuală sau colectivă, atât în spectrul figurativului, cât și în cel al operativului (Fig. 1). Aceste spații, adesea trecute cu vederea în studiile urbane tradiționale, servesc drept noduri critice ce dezvăluie jocul nuanțat al tacticilor cotidiene și alegerile de consum ale utilizatorilor.

Microspațiile urbane sunt caracterizate de natura lor localizată, dar, privite ca o categorie distinctă și la scara întregului oraș, ca un fenomen continuu, deși discret, ele permit o examinare mai atentă a orașului în integralitatea sa. Arătând modul în care experiențele urbane sunt modelate în raport cu spațiile și ce rezultă din aceste procese, microspațiile urbane joacă un rol crucial pentru planificarea urbană, devenind un instrument practic de a cerceta modul în care oamenii interacționează cu mediul

resulting in implicit diversions of a space’s morphology, establishing new ways of using it or revealing previously invisible aspects.

Urban microspaces are such expressions of spontaneous everyday tactics, subordinate to a dynamic perceptual experience and a multi-sensory understanding of the city. Urban microspaces also reflect what Metzger coined as “familiarity” (Metzger, 2018), referring to the way people consider a space familiar when it is mentally integrated into their own cognitive representation of the connections between objects and the composition of that space (Malpas, 2018; Casey, 2013), to which a layer of the senses is added, together forming a palimpsest (Donohoe, 2014).

The Relevance of Urban Microspaces for Urban Planning

As a conclusion to the theoretical framework defined above, urban microspaces emerge as small-scale environments, secondary in relation to a broader urban context, but becoming significant due to their expression of individual or collective daily experiences, both in the figurative and operative spectrum (Fig. 1). These spaces, often overlooked in traditional urban studies, serve as critical nodes that reveal the nuanced play of everyday tactics and user consumption choices.

Urban microspaces are characterized by their localized nature, but when viewed as a distinct category on a city-wide scale, as a continuous yet discreet phenomenon, they allow for a more detailed examination of the city as a whole. By showing how urban experiences are shaped in relation to spaces and what results from these processes, urban microspaces play a crucial role in urban planning, becoming a practical tool for investigating how people interact with their environment, and how urban spaces

lor, cum se produce validarea, respectiv invalidarea sau adaptarea spațiilor urbane în funcție de experiențele nemijlocite ale parcurgerii. Acționând ca locuri pentru tacticile cotidiene, în negocierea dintre structurile impuse și interpretările personale, psiho-senzoriale, aceste spații permit indivizilor să reimagneze și să aproprieze mediul urban.

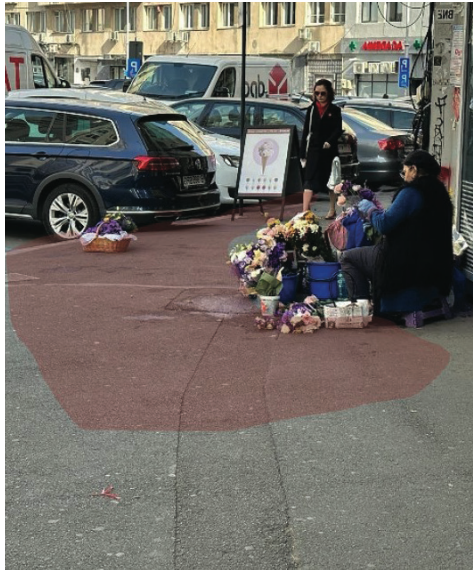

Fig. 1. Exemple a 2 microspații urbane din București: 1. Microspațiu definit în spațiul trotuarului, prin prezența unui vânzător de flori (Strada Academiei, Universitate); 2. Microspațiu rezultat al tacticilor cotidiene de deturnare parțială a funcției trotuarului, devenit terasă temporară - Strada Carol Davila. / Examples of two urban microspaces in Bucharest: 1. A microspace defined within the sidewalk area by the presence of a flower seller (Academy Street, University); 2. A microspace resulting from the everyday tactics of partially repurposing the sidewalk, which has become a temporary terrace - Carol Davila Street.

Sursa/ Source: Mărgăritescu

Astfel, ele afirmă și subliniază necesitatea abordării participative în planificarea urbană, pentru a valoriza contribuțiile comunității și pentru a se adapta la acestea. În special pentru intervențiile de revitalizare/remodelare/regenerare a spațiilor publice, acest efort de cercetare colaborativă a microspațialității, citit prin prisma tacticilor și experiențelor cotidiene, crește șansa de a păstra caracterul unic al locurilor deja intrate în memoria colectivă, cultivând un sentiment de apartenență și responsabilitate, și încurajând participarea activă la evoluția continuă a

Thus, they affirm and underscore the need for a participatory approach in urban planning, to value and adapt to community contributions. Especially for interventions in the revitalization/remodeling/regeneration of public spaces, this effort of collaborative research into microspatiality, viewed through the lens of everyday tactics and experiences, increases the likelihood of preserving the unique character of places already embedded in collective memory, cultivating a sense of belonging and responsibility, and encouraging active participation in

zonelor și cartierelor. Acest proces participativ, bazat pe cercetarea metodică a experiențelor trăite ale utilizatorilor spațiului public, este esențial pentru a debloca întregul potențial al microspațiilor ca resursă esențială a orașului, care astfel poate fi reactivată, îmbunătățind calitatea generală și incluziunea mediului urban.

Cadru metodologic interdisciplinar pentru analiza microspațiilor urbane

Deși diversele teorii subliniază importanța acestor procese subsumate percepției și experienței spațiului urban, iar planificarea participativă poate acoperi teoretic și categoria microspațialității, totuși, lipsește o metodologie analitică adaptată specific microspațiilor urbane.

Din analiza literaturii citate mai sus, reiese că microspațiile nu sunt doar entități fizice cu un anumit specific, ci sunt modelate de interacțiunile, comportamentele și experiențele oamenilor care le trăiesc. Astfel, pentru a înțelege cu adevărat rolul și impactul microspațiilor în domeniul urbanismului, este esențial să adoptăm un cadru analitic interdisciplinar mai complex, care să integreze instrumentarul specific morfologiei urbane cu perspective din domenii precum științele cognitive, fenomenologia, sociologia și psihologia urbană.

Acest cadru analitic mai larg permite o explorare mai profundă a modului în care microspațiile sunt percepute, utilizate și transformate în timp, dezvăluindu-le adevărata natură ca medii dinamice, trăite, mai degrabă decât simple componente structurale ale orașului.

Cadrul procedural propus se pliază pe dualitatea microspațiilor care încorporează atât trăsăturile lor din spectrul figurativ (care înregistrează mental și senzorial aceste spații), cât și pe cele din spectrul operativ (care transformă percepțiile în tipare mnemotice).

the ongoing evolution of areas and neighborhoods. This participatory process, based on the methodical research of lived experiences in public space, is essential to unlocking the full potential of microspaces as a crucial resource for the city, which can thus be reactivated, improving the overall quality and inclusiveness of the urban environment.

Interdisciplinary Methodological Framework for Urban Microspace Analysis

Although various theories highlight the importance of these processes subsumed under the perception and experience of urban space, and participatory planning may theoretically encompass the category of microspatiality, there remains a lack of an analytical methodology specifically adapted to urban microspaces.

From the analysis of the literature cited above, it emerges that microspaces are not just physical entities with specific characteristics but are shaped by the interactions, behaviors, and experiences of the people who inhabit them. Thus, to truly understand the role and impact of microspaces in urban planning, it is essential to adopt a more complex interdisciplinary analytical framework that integrates the tools of urban morphology with perspectives from fields such as cognitive science, phenomenology, sociology, and urban psychology.

This broader analytical framework allows for a deeper exploration of how microspaces are perceived, used, and transformed over time, revealing their true nature as dynamic, lived environments rather than mere structural components of the city.

The proposed procedural framework aligns with the duality of microspaces, incorporating both their figurative aspects (which register these spaces mentally and sensorily) and their operative aspects (which transform perceptions into mnemonic patterns).

Astfel, analizele se dispun cele două ramuri: pe ramura figurativă a percepției spațiale se dispun instrumente din zona identificării vizual-morfologice, a psihologiei ambientale și a arhitecturii senzoriale, iar pe ramura operativă se dispun investigațiile din domeniul studiilor cognitive.

Pe baza acestei structuri, putem considera următoarele instrumente analitice indispensabile pentru studiul adecvat al microspațiilor urbane, având un caracter integrat (spațial - social) și interdisciplinar (urbanism – morfologie urbană, psihologie urbană, antropologie):

- la nivel perceptiv:

- A1. Explorarea coparticipativă ghidată, cu rol în a identifica diferite tipuri ale percepției microspațiilor urbane din perspectiva diferitelor categorii de utilizatori sau actori urbani din zona respectivă (vizitatori/ în tranzit, turiști, cercetători, planificatori etc);
- A2. Cartografierea imaginii percepute a microspațiilor, cu ajutorul hărților mentale (Lynch, 1960) rezultând diferite perspective subiective ale percepției lor cotidiene;
- A3. Măsurători ale răspunsurilor fiziologice și implicării diverselor categorii de utilizatori în experimentarea microspațiilor - în studii pilot, folosind diverse aplicații sau dispozitive (Chrisinger & King, 2018);
- A4. Analiza multisenzorială a microspațiilor (Degen, 2008), studiind modul în care diferite inputuri senzoriale (imagine, sunet, miros, atingere) influențează experiența microspațiilor (de exemplu, cum afectează nivelul de zgomot ambiental percepția unui microspațiu, sau utilizarea unor instrumente de *soundscaping* pentru a studia mediul auditiv al microspațiilor);
- A5. Analize morfologice și meta-morfice ale microspațiilor, prin raportare la întregul context din care fac parte, utilizând grile multicriteriale, precum și mapări succesive ale elementelor care afectează forma microspațiului utilizat (modificări ale limitelor, obstacolelor, reperelor de orientare etc);

Thus, the analyses are divided into two branches: on the figurative branch of spatial perception, tools from visual-morphological identification, environmental psychology, and sensory architecture are employed, while on the operative branch, investigations from the field of cognitive studies are utilized.

Based on this structure, the following analytical tools can be considered indispensable for the adequate study of urban microspaces, having an integrated (spatial-social) and interdisciplinary (urbanism – urban morphology, urban psychology, anthropology) character:

- at the perceptual level:

- A1. Guided co-participative exploration, aimed at identifying different types of perceptions of urban microspaces from the perspective of various categories of users or urban actors in the area (visitors/in transit, tourists, researchers, planners, etc.);
- A2. Mapping the perceived image of microspaces using mental maps (Lynch, 1960), resulting in different subjective perspectives of their daily perception;
- A3. Measuring the physiological responses and engagement of various user categories in the experience of microspaces—in pilot studies, using various applications or devices (Chrisinger & King, 2018);
- A4. Multisensory analysis of microspaces (Degen, 2008), studying how different sensory inputs (sight, sound, smell, touch) influence the experience of microspaces (e.g., how ambient noise levels affect the perception of a microspace, or using „soundscaping” tools to study the auditory environment of microspaces);
- A5. Morphological and meta-morphological analyses of microspaces, in relation to the broader context they are part of, using multi-criteria grids, as well as successive mappings of elements that affect the shape of the utilized microspace (changes in boundaries, obstacles, landmarks, etc.);

- la nivel operativ:

B1. Observarea comportamentală sistematică a modului în care oamenii utilizează și interacționează cu microspațiile (Whyte, 1980; Gehl, 2011), pe o durată mai mare de timp, prin înregistrări foto-video sau interviuri;

B2. Analiza atenției vizuale (*eye-tracking*), pentru a înțelege cum se angajează vizual oamenii cu microspațiile, urmărind unde și cum își concentrează privirea atunci când le utilizează (Itti & Koch, 2000; Uttley et. al., 2018), și, în cazul nostru, poate oferi informații valoroase pentru analiza modului în care elementele vizuale din microspațiile urbane afectează cogniția (Gärling, 1995);

B3. Analiza tiparelor de deplasare la nivel colectiv a utilizatorilor în raport cu microspațiile urbane, examinând accesul, direcția/orientarea, intensitatea acestei mișcări;

B4. Acțiuni coparticipative de co-design și co-generare de soluții privind îmbunătățirea aspectelor spațiale și funcționale ale microspațiilor, dând ocazia utilizatorilor să propună și să argumenteze/dezbată asupra variantelor de intervenție;

Astfel, dimensionalitatea specifică microspațiilor urbane este declinată pe de o parte, în plan perceptiv și pe de altă parte, în plan operativ, apelând la un instrumentar metodologic ce permite analiza complexă și integrată a acestor spații. Fiecare din aceste metode și instrumente de analiză de pe primul palier poate fi abordată în mod flexibil, prin corelare cu cele din palierul al doilea și invers, generând seturi de instrumente cu un grad ridicat de complexitate, dar cu șanse ca rezultatele să fie mai fin adaptate realității.

În raport cu ambele tipuri de analize, este necesară în final o abordare comparativă critică: maparea tacticilor cotidiene exprimate prin experiențele de percepție va fi comparată cu abordările strategice specifice planificării urbane clasice (regulamente locale, norme oficiale). Punctele de cooperare și cele de contradicție vor fi evidențiate astfel

- at the operational level:

B1. Systematic behavioral observation of how people use and interact with microspaces (Whyte, 1980; Gehl, 2011), over a longer period, through photo-video recordings or interviews.

B2. Visual attention analysis (*eye-tracking*) to understand how people visually engage with microspaces, tracking where and how they focus their gaze when using them (Itti & Koch, 2000; Uttley et. al., 2018), and, in our case, it can provide valuable insights into how visual elements in urban microspaces affect cognition (Gärling, 1995).

B3. Analysis of collective movement patterns of users in relation to urban microspaces, examining access, direction/orientation, and the intensity of this movement.

B4. Co-participative co-design and co-generation actions for solutions regarding the improvement of spatial and functional aspects of microspaces, giving users the opportunity to propose and discuss/debate intervention options.

Thus, the specific dimensionality of urban microspaces is addressed on one hand at the perceptual level and on the other hand at the operational level, using a methodological toolkit that allows for a complex and integrated analysis of these spaces. Each of these methods and tools from the first level can be approached flexibly, in correlation with those from the second level and vice versa, generating sets of tools with a high degree of complexity, but with a higher likelihood of producing results that are finely adapted to reality.

In relation to both types of analyses, a final critical comparative approach is necessary: mapping everyday tactics expressed through perceptual experiences will be compared with the strategic approaches specific to traditional urban planning (local regulations, official norms). Points of cooperation and contradiction will be

Încât să reiasă un anumit caracter al intervențiilor, precum și obstacolele care pot interveni.

Rezultatul aplicării schemei analitice descrise mai sus se concretizează în obținerea unei sinteze tipologice a microspațiilor identificate într-un anumit areal, care subsumează tiparele colective de percepție și utilizare a microspațiilor, preluând și eventualele puncte de cooperare sau contradicție remarcate în etapa comparativă.

Această sinteză tipologică conduce către un set de tipuri de intervenții recomandate pentru microspații, care în acest fel răspund aportului perceptiv și operativ produs prin experimentarea lor nemijlocită.

Acest cadru analitic (Fig. 2), care combină abordări perceptive și cognitive cu metode participative, este flexibil și aplicabil atât la nivel individual, cât și de grup. Nu este un instrument cantitativ, ci unul calitativ, concentrându-se pe profunzimea perspectivelor mai degrabă decât pe cantitate, având ca scop o înțelegere nuanțată a microspațiilor urbane. Instrumentele utilizate pentru a surprinde natura intimă a microspațiilor urbane prin experiențele individuale și colective trebuie aplicate printr-un angajament social/ comunitar pentru a demonstra relevanța lor în planificarea urbană.

Metodele participative permit grupurilor/ comunităților locale să se implice activ în cartografierea, interpretarea și reimaginarea microspațiilor, bazându-se pe experiențele și nevoile lor zilnice (Fig. 3). Tehnici precum atelierelor, traseele senzoriale ghidate, sesiunile de co-design și simulările VR/AR pot oferi suplimentar perspective valoroase asupra modului în care microspațiile sunt percepute și utilizate. Aceste abordări dezvăluie dimensiuni inedite, adesea omise de metodele tradiționale și documentează adaptările tactice ale locuitorilor în raport cu această resursă discretă dar importantă a orașului.

highlighted so that a particular character of interventions and the obstacles that may arise become evident.

The result of applying the analytical framework described above translates into the synthesis of typologies of microspaces identified within a certain area, which subsume the collective patterns of perception and use of microspaces, also incorporating any points of cooperation or contradiction noted in the comparative phase. This typological synthesis leads to a set of recommended intervention types for microspaces, which in this way respond to the perceptual and operative input generated by their direct experience.

This analytical framework (Fig. 2), which combines perceptual and cognitive approaches with participatory methods, is flexible and applicable both at individual and group levels. It is not a quantitative tool, but a qualitative one, focusing on the depth of perspectives rather than quantity, aiming for a nuanced understanding of urban microspaces. The tools used to capture the intimate nature of urban microspaces through individual and collective experiences must be applied through social/community engagement to demonstrate their relevance in urban planning.

Participatory methods enable local groups/communities to actively engage in mapping, interpreting, and reimagining microspaces, based on their daily experiences and needs (Fig. 3). Techniques such as workshops, guided sensory walks, co-design sessions, and VR/AR simulations can additionally provide valuable insights into how microspaces are perceived and utilized. These approaches uncover novel dimensions, often overlooked by traditional methods, and document the tactical adaptations of residents in relation to this discreet, but important urban resource.

Cadru metodologic de analiză integrată a microspațiilor urbane
 Methodological framework for urban microspace analysis

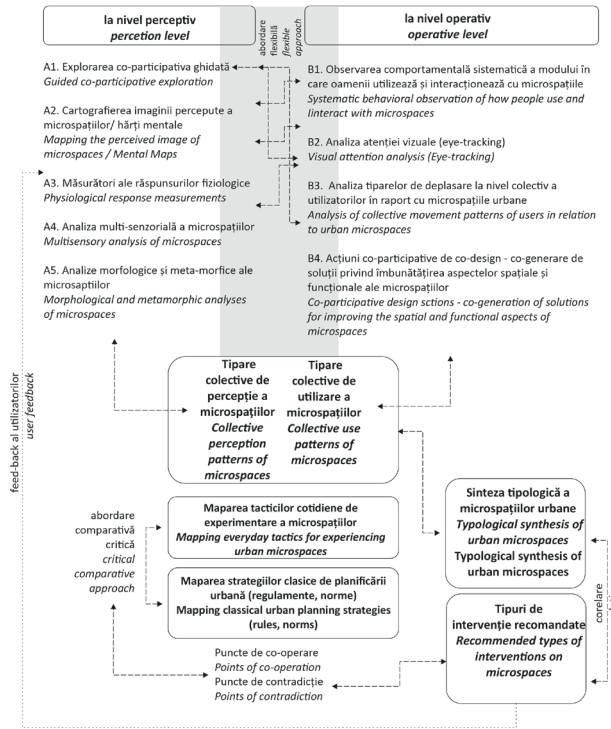

Fig. 2. Cadru analitic integrat și interdisciplinar propus se bazează pe investigarea celor 2 dimensiuni - perceptivă și operativă a microspațiilor urbane./ The proposed integrated and interdisciplinary analytical framework is based on the investigation of the two dimensions—perceptual and operative—of urban microspaces.

Sursa/ Source: Autorii/ The authors

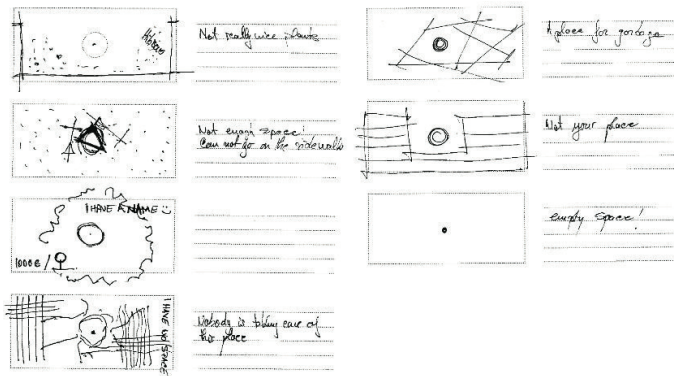

Fig. 3. Explorarea și analiza critică a microspațiilor din jurul arborilor urbani. Dovezi din atelierul participativ desfășurat în cadrul Make City Festival, Berlin (Baumscheiben), 2015. / Exploration and critical analysis of urban tree pits (microspaces). Evidence from workshop within Make City Festival, Berlin (Baumscheiben), 2015.

Sursa/ Source: Autorii/ The authors

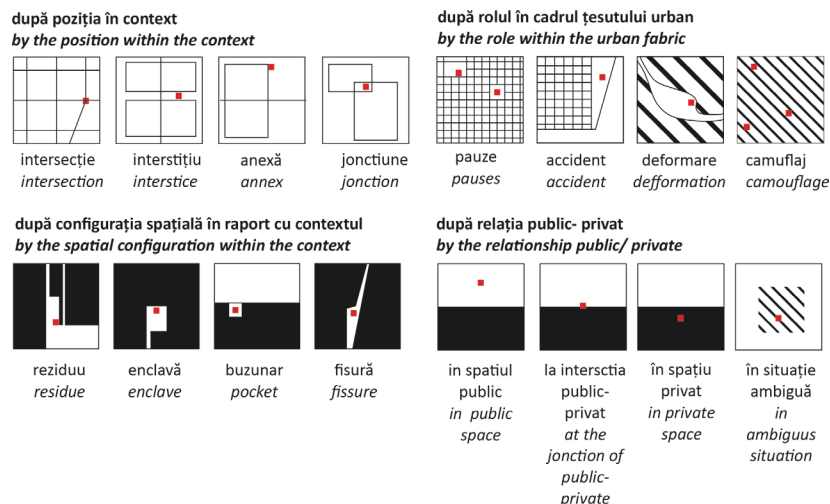

Fig. 4. Diagramă conceptuală exemplificativă pentru o tipologie a microspațiilor urbane după a) poziția în cadrul contextului, b) rolul lor perceput în cadrul țesutului urban, c) modul de configurare în raportul plin- gol, și d) poziția în raport cu spațiul public/ privat./ Example conceptual diagram for a typology of urban microspaces based on a) position within the context, b) their perceived role within the urban fabric, c) configuration in relation to solid-void dynamics, and d) position relative to public/private space.

Sursa/ Source: Autorii/ The authors

Concluzii

Cadrul prezentat în această lucrare oferă o perspectivă teoretică amplă asupra metodelor și instrumentelor de analiză a microspațiilor urbane printr-o lentilă multidisciplinară. Dimensionalitatea perceptivă, conceptul de la care am pornit în investigarea microspațiilor urbane ca o categorie distinctă a structurii orașului, bazată pe științele cognitive și fenomenologie, în special prin lucrările lui Merleau-Ponty, subliniază natura subiectivă a percepției spațiale în microspațiile urbane. Analiza mai profundă a acestor spații este esențială pentru a înțelege rolul lor în viața urbană a locuitorilor și influența lor asupra planificării, designului și participării publice în procesele de transformarea urbană.

Microspațiile urbane funcționează ca „arene” dinamice pentru tacticile cotidiene, unde oamenii redefinesc în mod continuu orașul în funcție de nevoile și dorințele lor. Având în vedere rolul lor semnificativ în experiența urbană, înțelegerea acestor spații este esențială pentru

Conclusions:

The framework presented in this paper provides a broad theoretical overview of methods and tools for analyzing urban microspaces through a multidisciplinary lens. Perceptual dimensionality, the concept from which we began our investigation of urban microspaces as a distinct category of the city’s structure, is based on cognitive sciences and phenomenology, particularly through the works of Merleau-Ponty. It emphasizes the subjective nature of spatial perception in urban microspaces. A deeper analysis of these spaces is essential for understanding their role in the urban life of residents and their influence on planning, design, and public participation in urban transformation processes.

Urban microspaces function as dynamic “arenas” for everyday tactics, where people continuously redefine the city according to their needs and desires. Given their significant role in the urban experience, understanding these spaces is essential for architects and urban planners.

arhitecți și urbanști. Recunoașterea interacțiunii dintre dinamica puterii și rezistența prin experiențele individuale sau comunitare în producția și transformarea continuă a mediului urban este crucială pentru orice intervenție eficientă. Într-o societate democratică, emancipată și pluralistă, planificarea coparticipativă care legitimează și facilitează tacticile cotidiene prin implicarea comunității este cheia valorizării experiențelor locuitorilor și furnizării unui cadru integrativ pentru specialiștii urbani.

Pentru a reduce diferența dintre strategiile oficiale de dezvoltare urbană și consumul cotidian al spațiului urban, este important să se atenueze contrastul dintre spațiile majore și cele minore. Această abordare permite ca microspațiile urbane să fie modelate nu doar de acțiuni spontane, de jos în sus, ci și de procese deliberate de planificare care reflectă în mod autentic nevoile și dorințele comunității. În cele din urmă, planificarea coparticipativă poate servi ca o legătură crucială între experiențele individuale și comunitare și strategiile instituționale, favorizând o mai mare incluziune și responsabilitate în modelarea mediului construit.

Recognizing the interplay between power dynamics and resistance through individual or community experiences in the continuous production and transformation of the urban environment is crucial for any effective intervention. In a democratic, emancipated, and pluralistic society, co-participatory planning that legitimizes and facilitates everyday tactics through community involvement is key to valuing residents' experiences and providing an integrative framework for urban specialists.

To bridge the gap between official urban development strategies and the everyday consumption of urban space, it is important to soften the contrast between major and minor spaces. This approach allows urban microspaces to be shaped not only by spontaneous, bottom-up actions but also by deliberate planning processes that genuinely reflect community needs and desires. Ultimately, co-participatory planning can serve as a crucial link between individual and community experiences and institutional strategies, fostering greater inclusivity and responsibility in shaping the built environment.

Referințe/References

- Almazán, J., & Yoshinori, N. (2012). Urban Micro-Spatiality in Tokyo: Case Study on Six Yokochō Bar Districts. In *Tech*. doi: 10.5772/33326
- Casey, E.S. (1997). *The Fate of Place – A Philosophical History*, The Regents of the University of California.
- Certeau, M.de (1974). *The practice of everyday life*. (trans. 1984 by Steven Rendall).
- Chrisinger, B.W. & King A.C. (2018). Stress experiences in neighborhood and social environments (SENSE): a pilot study to integrate the quantified self with citizen science to improve the built environment and health. In: *International Journal of Health Geographics*, 17:17. <https://doi.org/10.1186/s12942-018-0140-1>
- Cupers, K. and Miessen, M. (2002). *Spaces of Uncertainty*, Verlag Muller and Busmann.
- Degen, M.M. (2008). Perceptions from 'down below'. In *Sensing Cities*, Routledge: 30-42.
- Donohoe, J. (2014). *Remembering Places: A Phenomenological Study of the Relationship between Memory and Place*, Lexington Books, The Rowman & Littlefield Publishing Group
- Frémont, A. (1972). *La région, espace vécu*: Mélanges offerts à A. Meynier, Rennes, P.U.B
- Foucault, M. (1984). Of other spaces: Utopias and heterotopias. In J. Miskowiec (Trans.), *Architecture / mouvement / continuité*.

- Gärbling, T. (1995). *Urban cognition. Readings in environmental psychology*, Academic Press
- Gehl, J. (1987). *Life Between Buildings: Using Public Space* (J. Koch, Trans.). Van Nostrand Reinhold.
- Graham, A. K., & Van Der Linden, S. (2021). Measuring Physiological Responses to Environmental Stimuli Using Wearable Sensors: A Systematic Review. *Environmental Research*, 202, 111762.
- Hall, E. T. (1969). *The Hidden Dimension*. Anchor books Ed.
- Heart, R. A. & Moore, G. T. (1973). The development of spatial cognition: A review. În Downs, R. & Stea, D. (Eds.) *Image and Environment*, (pp. 246-288). Aldine Publishing Company.
- Hooper-Greenhill, E. (2007). Interpretive Communities, Strategies and Repertoires. În S. Watson (Ed.), *Museums and their Communities*. (pp. 76-94). Taylor & Francis e-Library.
- Ioniță, C. (2020). *Golul ca instrument conceptual de investigare a organicității orașului postindustrial*. Ed. Asociația Arta în dialog.
- Itti, L., & Koch, C. (2000). A saliency-based search mechanism for overt and covert shifts of visual attention. *Vision Research*, 40(10-12), 1489-1506. [https://doi.org/10.1016/S0042-6989\(99\)00163-7](https://doi.org/10.1016/S0042-6989(99)00163-7)
- Lefebvre, H. (1991). *The Production of Space*, Blackwell, Oxford.
- Lynch, K. (1960, 1990). *The Image of the City*, MIT Press.
- Malpas, J. (2018). *Place and experience: a philosophical topography*. Routledge.
- Maatouk, H, Halabi, M., Mohsen, H, Youssef, M. (2021). Exploring potentials of leftover spaces using urban metamorphosis. In *BAU Journal - Society, Culture and Human Behavior*: Vol. 3: Iss. 1-10.
- Merleau-Ponty, M. (1999). Câmpeanu, I. Vătăjelu, G.(trad.). *Fenomenologia percepției*. Ed. Aion
- Metzger, Christoph. *Neuroarchitecture*, JOVIS, 2018.
- Mihali, C. (2001). *Inventarea spațiului. Arhitecturi ale experienței cotidiene*, Paideia.
- Morelli, E. and Privitera F. (2022). Micro spaces of proximity. A reading of historical centre of Florence between academic research and social participation. In *The new sense of place after the bio revolution: Education, Profession and Social Interaction*, 19th International Conference Arquitectonics: Mind, Land and Society.
- Nemoianu, V. (1997). *O teorie a secundarului*, ed. Orizont.
- Norberg-Schulz, C. (1971). *Existence, Space, Architecture*. Londra: Studio Vista
- Pallasmaa, J. (1996) (2005). *The Eyes of the Skin, Architecture and the Senses*. Wiley.
- Piaget, J. (1970). *Le Structuralism*. New York: Harper & Row.
- Porter, S. R., & Clifton, C. (2016). Seeing and Being Seen: Eye-Tracking and Urban Context. *Journal of Environmental Psychology*, 45, 91-100.
- Secchi, B. (1993). Un'urbanistica di spazi aperti. *Casabella*, (12).
- Solà-Morales Rubió, I. (1997). *Differences: Topographies of contemporary architecture* (S. Whiting, Ed.; G. Thompson, Trans.). MIT Press.
- Stan, S., (2014). *Dinamica spațiilor interstițiale urbane. București 1813-1946*, teza de doctorat, UAUIM.
- Tostoes, A., Koselj, N., (2018). Metamorphosis: The Continuity of Change, Lisboa. In *Docomomo International*, 15(2), Ljubljana.
- Whyte, W.H. (1980). *The Social Life of Small Urban Spaces*. Project for Public Space, NY.